

L-Imsejken Marjunu minn Rose Baldacchino

Ma kontx ili li mort noqgħod fid-dur il-ġdide. Għalhekk lill-ġirien ftit li xejn kont nufhom, tneħhi barra lil Vengiele, li toqgħod bieb ma' bieb, għax lill-oħrajn tislime u daqshekk. L-ewwel nett għax bejni u bejnhom hemm xi għaxar garaxxijiet fuq kull neħe, u t-tieni qebel ma ngħodhom bi hbieb ta' vieru rrid inkun nuf x'ħobz jieklu, għax min jindihas miegħak biex ikun juf fuqek ma jgħoddx għal miegħaj.

Fil-ħwienet li mmur nixtri minnhom, tiltaqa' ma' diversi nies u tibde tibni ga fik min hiw tal-affuri tiegħaw u min le. M'inhixx ngħajd li jiene xi ħuġa iżjed minn heddieħor tu, għax għandi d-difetti tiegħaj, imme mite tkun diġu toqgħod post iehor u tkun iċċappast ma' ċerte nies, li wara tgħajd li dawn aħjur qatt ma kont tufhom, toqgħod iżjed attente. Għalhekk min ma tantx kien jinżilli ma kontx nagħtih weċċ, seħħe u bongu u daqshekk. Anzjuna, li kienet tgħajx weħidhe u li ta' spess kont niltaqa' megħħe fil-ħeniwt tal-merċe, kienet waħde min dawk it-talin, li mingħor me trid, iddaħħalhom fil-liste tan-nies ta' qalbek.

Keterin, għax hekk kien jisimhe, kienet toqgħod fi triq hdejje. Dun għax jiene noqgħod f'kantuniera, fejn għandi l-indirezz, u hi toqgħod fit-triq li tiġi fil-ġenb tad-dur tiegħaj. Ta' spess kunna nimxu lejn id-dur flimkien u mhux l-ewwel darba li mxejt xi erbgħa passi żejde biex inwasslilhe xi ħuġa li tkiwn kemmxejn ta' piż. Mingħor l-ibde ħsieb ta' kunfidenzi tinbet ċertu ħbiberije li ma tkunx tuf tiddiskrivijje.

Darba fost l-oħrajn, wara li wassaltilhe l-quffa, indunut li kienet insiet tixtri il-butir. Jien bejni u bejn riwħi skantajt kif din kienet qed issemih, għax kemm-il darba qulet li ma tħubbux, imme ble kliem ta' xejn, staqsejthe minn lieme tridu u mort ingibilhe wieħed.

Mele, ftit taż-żmien ilu, lil din Keterin għamelt xi jumejn ma narahiex, l-għada l-istess u ddeċidejt li nħabbtilhe l-bieb ħelli nura x'minnhe. Sebt li kienet ma tifleħx u uffrejtilhe, biex jekk għande xi bzunnijiet nixtrilhe. Għall-ewwel qaltli le, imme wara li għadtilhe li jiene għodni sejre aċċettut. Qaltli b'xi ħames uġgetti, fusthom butir! Għalhekk mort xtrajt u għaddej għandhe

biex nagħtihumilha. Peress li kienet tutni ċ-ċevette biex ma tarġux tinzel mis-sudda, fteħt il-bieb u dhalt ġewwe biex nagħmlilhe l-affarijiet fuq il-mejde.

Kif kont diehle fil-kċine bhel inhsadt, għax qisni rajt lil xi hedd minn teħt il-ġhajn, għamelt il-kuraġġ u dhalt. Qabadni ftit tal-biża' għax rajt il-purtiere tiċċaqlaq u peress li kienet kemmxejn qasira, deher sew li kien hemm xi hedd. Meħsiwde u mbazza', tleqthom bl-għaġġle fuq il-mejde, u tlajt inkellimhe. Kif rutni hekk maħsiwde, staqsietni jekk ġralix xi huġa u jien inlaqlaq, għadtilhe b'duk li kont rajt. Hi herġet idejje minn teħt il-friex u b'subġhaja quddiem ħalqha, bhel sinjul biex inżomm il-kwiet, qaltli biex ma ninhasadx għax duk ma kien hedd ħlief Marjunu. Jien ma tkellemtx, izda ħadt nefis kbir ta' mistrieħ illi dun ma kienx xi ħelliel. L-affuri tax-xiri tal-butir, mite hi ma tħubbux, ġabitni f'sensije.

Ikkalmajt u staqsejthe jekk għandhiex bżonn xi huġ' oħra. Qaltli li le, imme kienet tidher li kellhe bżunnijiet oħra u me riedetx tikkmanduni. Jien urejthe li kont nista' ngħajne, imme mhux duk il-ħin eżatt, għax redt inlesti l-burma għal żewġi li kien imissu xogħol ta' waranufsinhur. Keterin xenglet rasha, u minn ħarsithe, deheret li aċċettut l-ġhajnune tiegħaj. Għalhekk ftiehemt megħhe li mmur wara li nlesti.

Lestejt il-burma flimkien ma' xi bżunnijiet oħra, u bħes-sultu, għamelt nota fuq il-mejde biex mite Ninu jasal id-dur iċċempilli waħde fuq il-mowbajl u jaqta', biex jiene nkun nuf li wasal. Kienu għodhom xi l-għaxra, u għalhekk, mite nuf li Ninu jasal għal xil-kwarta ħsebt li mmur s'għand Keterin. Avulja kelli ċ-ċevette, ma fteħtx mill-ewwel biex nugħti ċans lil duk li jkiwn jinduna bijje; ġaladarba li sert nuf li hemm ġew kien hemm pirsiwne oħra. Dhalt u għajjaltilhe, u mill-kċine nstamgħat twigibni biex nibqa' diehle. Sibthe qed tfarra l-kafè f'zewġ kikkri. Staqsietni jekk redtx, u peress li mir-rieħe, kien tat-tisjir, m'għadtilhiex le. Lili farratli ġa kikkre li ġiebet minn ġal-vitrine, u b'tgħamize, wrietni li kienet sejre tnewwel l-ieħor lil Marjunu; flimkien ma' żewġ kisriet ħobż bil-butir. Jien puġġejt bilqiegħde nistenniehe tiġi lura, xrobt il-kafè u wara ftit waslet lura bil-kikkre u l-platt vojta. B'ħarsa ta' waħde li kienet wettqet xi żball, skuzutni li dumet ma ġiet. Puġġiet biswiti u qaltli biex neħfrilhe, għax minkejje l-ħbiberije sinċiere li jiene wrejt megħhe, kienet naqset li qatt ma tarrfitli xejn dwuru.

Keterin lissnet dwur il-peċenzje li kienet qed iżzomm b'Marjunu. Qaltli li hiw ma kienx qerib tegħhe, izde ile tiehu ħsiebu għal dawn l-aħħar ħames snin. L-istorja bdiet f'ġurnuta xitwije,

mite kienet qiegħde wara l-antipurta tħures lejn il-gelgiwl t' ilme għaddej minn teħt il-bankina, peress li kienet niezle xite bil-qliel. Daqxejn ta' tfajjel ta' xi hdux-il sene, waqaf jistkenn fid-daħla tal-bieb tegħhe, kien liebes imcewleħ; żarbun imqatta' u fuq kullox imxarrab għasra, bl-ilme jqattar minn ma geddiwmu. Kien jidher imbażza', rusu baxxuta, u bhel li kieku kien qed jahrab minn xi hedd. Kif rutu f'dik is-sura fethet l-antipurta biex tgħajdlu jidhol għewe, għax għalkemm kien fid-daħla tal-bieb, xurta kien qed jixxarrab peress li x-xite kienet minn faċċuta. Kif dun it-tfajjel induna bihe, maħsud, qasam għan-neħe 'l oħra tat-triq u mur jistkenn għal-istejg tal-karuzza tal-linje, li hemm eżatt quddiemhe.

Ix-xite kienet dumet niezle u għal xi waqtiet, Keterin, kienet warrbet biex tagħmel xi bzunnijiet. Mite din waqfet u l-ajru deher li kien qed jifteħ, herget barra tiknes l-għadira li kienet tingabar quddiemhe, xejn xejn, tiffranka naqra mit-titjir tal-ilme li jtajjru il-karuzzi. Lit-tfajjel kienet insietu u għalhekk daħlet il' għewe daqs li kieku qatt ma kienet xejn. Mite bide jidlam, herget biex tagħlaq il-bieb ta' barra u ndunut li fuq il-bank tal-istejg kien hemm xi hedd mindiwd. Mill-kulur tal-ħwejjeg dlonk ftakret f'duk it-tfajjel u għalhekk, qasmet t-triq biex tura jekk hux hiw u jekk iva, għandiwx bzonn xi ħuġa. Hi sabitu nufsu rieqed u jterter bil-bard. Għalkemm maħsiwd, u b'għajnejh miksiwre, ħures lejhe, u b'ħarstu wrieħe li kien lest li jaċċette kull għajniwne.

Keterin għajnit u jgħum, qasmu t-triq u daħhlitu għewe. Hi bdiet issaqsiħ fejn joqgħod biex tura ta' min kien, iżda t-tifel ma bidieħ jirrispundi u nfaqa' jibki. Hi marret giebet xigamun, meshitlu d-dmiwgh, li kien qed iċarċar ma' ħuġbejħ, u wara li xxuttutlu xgħaru u kumpletu mill-aħjur li satgħat. Giebet xi ħwejjeg oħra kumuni għaž-żewg sessi biex jilbishom flok dawk li kellu mxarrbin.

It-tfajjel Marjuni baqa' rusu baxxiwthe lejn l-art, kliem xejn, bess kull tant kien jerfegħhe biex jura x'kien hemm madwuru. Staqsietu jekk riedx jiekol xi ħuġa u bl-espressjuni t'għajnejħ urieħe li kellu giwħ kbir. Keterin ta' riwħ tajba li kienet qelbitlu platt minestre sħuna milli kienet lestiet għaliħe. Ble ma tu l-iċken kus li kien jehreq qabad l-imgħarfa, u b'ħatfa kbire, bide jimpula duk l-ikel għal ġa ħalqu, daqs li kieku kien hemm xi hedd sa jieħudulu.

Sadunittant, Keterin bdiet ittalla' u tniżzel x'sa tagħmel b'dun imbierek ta' tifel, jekk iċċempelx lill-pulizija jew le. Izda peress li kienu wasal il-ħin tal-aħbarijiet iddeċidiet li tismegħhom biex tura jissemmiex xi ħuġa dwur xi tifel nieqes. L-aħbarijiet spiċċaw u Keterin

anki qelbitlu fuq stazzjonijiet oħra biex tkun ċerte jekk tismux xi aħbur, iżde xejn. Hi ddeċidiet illi peress li kien sur il-ħin, tagħtih il-kenn li kien jinħtieg, u għada tura x'inhiw l-aħjur li tagħmel. Il-lejl għadde ble ma Keterin kienet għalqet għajn waħde, thewden fuq duk l-imsejken; u tqum diversi drubi tittawwal inkess inkess biex tura hiwx kullox sew.

Sebeħ. Nizlet isfel biex titrejjeq ftit, għamlet il-kafè u bdiet tagħmel ċerte hsejjes appusta biex fursi tqejjem lil Marjunu iżda sinjul ta' xejn, għax rieqed kien u rieqed baqa'. Iddeċidiet li ma toħroġx sakemm iqum. Kien qurob nufsinhur, xħin minn wara l-purtieri rut li kien stenbeħ, filwaqt li bide jħures madwuru. Keterin dahlet fil-kamra u kif ruha tbiissem u dawwar rusu. Hi resqet lejha u bisitu fuq moħħu, iżda ta' tfajjel ċkejken li kien, dawwar idejha ma' għonqha, għannaqha u rassa miegħaw.

Il-ħwejjeg tal-biereħ kienu għodhom imxarra u għalhekk ma libishomx u baqa' b'dawk li kellu fuqu, għalhekk żgur ma kienx pussibbli li johroġ barra. Hiwme nizlu isfel u għamlitlu l-kafè u biċċe ħobż bil-gubon. Bil-mod il-mod bide jlissen xi kilme. Hiw qalilhe li kien ilu jigrri barra xi tlitt ijiem, ilaqqat xi fdalijiet tal-ikel minn tan-nies; kif ukoll ma naqsux xi żewġ tuffiħiet li leħeq ħataf mill-kennistru ta' Ninu tal-ħexix kif eppiene dawwar wiċċu.

Marjunu qalilhe li għand ummu kienu jigu ħefne rġiel li ma jafhomx. Dawn kienu jidhlu fil-kamra tas-sudda u jagħlqu l-bieb. Ilaqlaq u b'għajnejh idammaw, kumpla jgħajdilhe li lil ummu l-aħħar li ruha kien xi erbġat ijiem qebel mite d-dur kien gie ruġel u bide jħabbat il-bieb, "iżda ummi ma fethitliw. Hiw irrabjut kif kien faqa' l-bieb daħal ġewwe u bide jgħajjat megħhe u jsawwata. Hi bdiet tibki u twerzeq. Imbagħad, ħatafha minn xgħarhe u kaxkarha miegħaw għal ġa karuzza sabiħa ħefne, fejn kien hemm ruġel jistennieh. Rikeb u telqu". Hi baqgħat ma ġietx lura u hiw bide jlaqqat l-ikel li kien hem. Sakemm darba filgħodu kmieni, kien gie ruġel li hi teħseb li kien is-sid tad-dur u tafaw il' barra b'ta' fuqu sendiwqu. Għax, qul li ummu kienet ile ma thallas tal-kirje. Keterin mifxiwlhe, staqsietu għal missieru u hiw qalilhe li ma jufx min kien għax ummu kienet tgħajdlu li missirijiet għandu ħefne u xi darba tgħajdlu min hiwme, imme ma urietumlu qatt.

Jiene bqajt issummuta b'duk li kienet qaltli Keterin, u sebt li għalkemm mort għandhe biex nagħmlilhe xi bzunnijiet li kienet tinħtieg dun ma seħħx, għax ftit tal-ħin wara daqq il-mowbajl ta' żewġi, biex jgħajdli li wasal u għalhekk kelli nitleq. Qebel ħreġt wġedthe li kif Ninu jitleq

għax-xogħol, niżbarazza u iktar tard nargħa' mmur. Fl-istess hin jilhqqu jieklu bil-kwiet għadtilhe wkoll, biex thelli kullox fuq il-mejde u tmur tistrieħ, imbagħad nirrangħa jien.

Hekk għamelt, u xi l-hamsa ċempiltilhe biex ngħajdilhe li kont sejre għandhe.

Mite wasalt, fteħt u lil Keterin sibthe isfel fuq il-pitriwne, imgeżwre bil-kiwtre sa għonqha. Għamelt duk li kont mort biex nagħmel u hi kumplet tgħajdli, li duk li kien ġara, hiw, li omm Marjunu kienet mara tax-xogħol u ta' makakka li kienet qabdet ruġel biex jibqa' ġewwe u mite jigi t-tuli u jkiwn megħhe fis-sudda, jieħdilhom xi ritratti minn rewwieħe li kienet tugħti għal ġal-kuridur, biex b'hekk, peress li dun kien tat-tajjeb ikullha biex tirrikattuh ma' martu u takkwiste duk li trid. Imme, ġara li kif ċemplitlu u lissnitlu x'kienet leste li tagħmel minflok ċiede għar-rikatt, irville u rrabjut kif kien, qul lix-xufier tiegħaw biex imurru bil-karuzza fejn kien iwasslu s-sultu u hemm għamel duk li għamel.

Sadunittant, xi jumejn wara li kienet zammet lil Marjunu d-dur, hi marret il-knisje u tgħarrfet b'duk li kien ġara lill-kappillun. Hiw wegħedhe li sa jgħajne u għalhekk leqqegħhe u mexxihe mal-awturitajiet biex tholl il-kubba mħebble, li subet riwħe fihe din il-qalb tajba ta' Keterin. Wara ħefne ġiri u mistoqsijiet kien instub, illi ummu kienet fil-liste ta' nies mgħadiwde bħele nieqse u peress li ma kien hemm ħedd li talab il-kustodja tiegħaw baqa' megħhe sal-liwm.

Keterin bid-dmiwgh f'għajnehe qaltli, li għalihe, lil Marjunu thubbu u tgħozzu daqs li kieku kien binhe, iżjed u iżjed mite miż-żwieġ li kellhe ma' Ġużeppi, barra li rumlot zgħajra, ulied ma kellhiex u għalkemm bagħtu joħtbuwhe diversi drubi me ridetx tuf iżjed bi żwieġ.